

# Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 70.

V Ljubljani, v sredo 1. decembra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

## Slovani, ne udajmo se!

Vse Nemštvo je bilo zadnje dni združeno in je z divjo silo napravilo naval na Slovanstvo, da bi obdržalo svoje predprave v Avstriji. Bije se odločilna bitka, katere še ni konec. Ako se bomo Slovani zavedali svoje naloge vsaj toliko, kakor Nemci, bo zmaga naša. Naj podamo najprej poročila o zanimivih političnih dogodkih zadnjih dni.

### Zadnja seja.

Zadnja seja državnega zbora pod Badeni-jevim ministerstvom je bila kratka, a polna nemške surovosti, kakeršne še ni videl svet drugodi, kakor v zakotnih krčmah kadar začne delovati „jeruš“. Najprej so Nemci napadli in stopili slugo, Slovence Močnika, ki je zvonil in klical poslance na sejo. Ko je vstopil predsednik Abrahamovič, nastal je grozovit vihar. Kakor otroci so začeli Nemci piskati na piščalke, trobentati, delati hrušč na ropotulje, teptati z nogami in razbijati ob mize. Najbolj divji so bili profesorji Lecher, Fournier in drugi učitelji nemške kulture. S klicem „Schuft!“ je stopil dr. Lecher pred Abrahamoviča, pograbil tintnik in ga zagnal vanj. Zadel ga ni, ampak le poškrbnil s črnilom po obrazu in obleki, tintnik se je pa razletel na sosednem mramornatem stebri. Krščanski socijalisti so napadli z grdimi psolvkami sekcijskega načelnika Halbana in kričali: „Ta Žid mora ven!“ Besede, ki so letele iz nemških ust potem na Abrahamoviča, ne moremo povedati po domače, ker je za tako ostudne psolve zmožen le nemški jezik. Letele so v predsednika tudi kepe papirja. Kmalu se vtihotapi v zbornico Wolf s cilindrom na glavi in gorjačo v rokah. Pri večnih vratih je udaril s palico slugo, ki mu je branil vstop. Straža pride v zbornico in odpelje Wolfa k deželnemu sodišču v preiskovalni zapor. Potem je prišel podpredsednik dr. Kramar in zaključil sejo. Škandali so se potem preselili iz državnega zbora na ulice nemških mest.

### Demonstracije proti vladi.

Da prvo nemško mesto, Gradec, gnezdo najhujših liberalcev, najbolj pruskih nacionalcev in najbolj anarhističnih socijalnih demokratov, ni smelo zaostati v demonstracijah zoper avstrijsko vladno, je umevno. Pri raznih prilikah so že pokazali nestrpnost graški nemški dijaki, da bi radi popili ne le slovansko dijaštvo, ampak vse Slovanstvo v žlici vode. Vsakdo je tedaj pričakoval, da si bodo pri tej jako ugodni priliki, ko je bilo umetno vznemirjeno vse Nemštvo, ohlajali z demonstracijo svojo srbečo kri. Nihče pa ni pričakoval, da se bodo prvi trenotek našli oni, ki po svojem programu ne ljubijo Avstrije, da se bodo vezale bele dijaške in črne delavske roke in združeno s kamenjem pobijale vojake, ki so po svojem poklicu dolžni braniti vladno in red, vojake — Slovane.

Poročilo o demonstraciji v Gradcu se glasi: Zadnje saboto okoli 6. ure zvečer je prikorakala četa nemških in italijanskih dijakov v Gospodske ulice in neprenehoma tulila: „Heil Wolf!“, „Heil Schönerer!“, „Heil Lecher!“ Promet z vozovi je bil ustavljen. Peli so dijaki z odkritimi glavami „die Wacht am Rhein“ in pesem na čast „bogu, ki je dal, da raste železo“. Da bi pokazali, kako bi radi naredili z vladno, natakneli so na kol

veliko punico iz cunj, ki je nosila napis „Badeni“. To punico so natakneli na električni svetilnik in bili po njej s palicami toliko časa, da je šla na kosce. Potem so se valili pred spomenik cesarja Jožefa. Tu je neki dijak imel govor. Pridušal je druhal, da naj demonstruje tako, da bode kaj izdalo. Stražnik je hotel govornika odvesti, a ta se mu je odločno uprl, da ne gre, in množica se je zanj potegnila, da se je moral umakniti stražnik. Razsajajoči se odpravijo dalje z divjim krikom, žvižganjem in tuljenjem med prižganimi bakljami. Dijaki so vpili: „Heil Wolf!“, „Nieder mit Badeni!“, socijalni demokrati pa: „Heil Resel!“, „Nieder mit den Pfaffen!“ Ustavili so se pred mestno farno cerkvijo, začeli metati kosove lesa in kamenje v okna duhovnom, da so stekla zažvenketala na tlak. Policija je hotela druhal ustaviti to kulturno delo, a bila je preslaba, nagnali so jo dijaki s palicami. Nemški listi trdijo, da je v tem slučaju policija držala se „in massvoller Ruhe“, ko je dobivala batine. Zdonela je jako pomenljiva pesem „das Lied der Arbeit“. Razbili so okna pri restavraciji Slovence Kavbeta. Hoteli so roparsko delo nadaljevati pred hišo katoliškega lista „Volksblatt“ in pred hišo „izdajalca Karlona“ v Ravbarskih ulicah. Ker jim je ondi straža zastavila pot, drčili so se na Murin trg pred hišo mestnega odbornika Vollenhalsa in so temu voditelju krščanskih socijalistov pobili okna. Po tem delu se je glasila parola: „Pojdimo ropat v hišo krščanskih delavcev in v Marijin samostan!“ Zdaj so jim stopili nasproti vojniki bosenskega polka, ki ima svoj stan v Gradcu. Slišalo se je povelje: „Naskočimo vojake!“ in začel se je boj med druhaljo in Bošnjaki. Nemci so bili besni posebno zato, ker so imeli pred seboj slovanske vojake. Nad njimi so hoteli ohladiti svojo nemško jezo. Ti so se pa branili ju-naški, obrnili puške in trkali po nemških črepinjah, da se je kmalu razkadila naskakujoča množica proti glavnemu trgu. Tu se je vnovič začel krik in pisk. Bošnjaki so se zakadili med razgrajalce z nataknelimi bodali in jih razgnali.

Kri je tekla okoli polu desete ure zvečer v Murinih ulicah. Z debelimi kamni in opeko so demonstranti napadli oddelek bosenskih vojakov. Množica je napravila najodločnejši upor. Vojaki so videli, da so v skrajni nevarnosti, nastavili so puške in sprožili. Mizarskega pomočnika Retterja zadene krogla v glavo da se zvrne mrtev, ključavničar Haas je težko ranjen v rebra ter ga odnese v bolnico, in 7 je lahko ranjenih. Kjerkoli so se prikazali potem bosenski vojaki, so jih demonstranti pozdravili s klici: „Pfui!“ in s kamenjem. Istotako se je godilo slovenskim dragoncem, ki so prišli Bošnjakom na pomoč; cela ploha kamenja se je vsula na-nje. Tako so imeli vojaki opraviti vso noč. Ob 11. uri se je prikazal na glavnem trgu še oddelek belgijskega polka, katerega so sprejeli s klicem „Hoch!“ in „Nieder mit den Bosniaken!“ Vojakov in policajev je bilo to noč mnogo ranjenih s kamni in palicami. Bila je prava revolucija. V nedeljo dopoldne bi bila godba bosenskega polka imela igrati na trgu, a nagnali so jo ustajniki s palicami domov.

Tudi na Dunaju zbralo se je v soboto okoli 20.000 ljudi v bližini parlamenta. Demonstrirali so pričeli dijaki. Na Ringu je bilo že okoli 11. ure zjutraj tako živahno, da je tramvajski promet bil otežkočen. Na Ringu se je vpila

slava Wolfu in prepevale so se politične pesmi. Po 11. uri pridružilo se je demonstrantom delavstvo, ki je došlo od socijaldemokratskih zborovanj, katera so se vršila v soboto zjutraj v vseh dunajskih okrajih. Sedem zborovanj je bilo razpuščenih. Ker se množica ni hotela oddaljiti od parlamenta, posegla je vmes policija. Policija skoro ni zadoščala. Priti so morali husarji. Ko so demonstrantje zagledali husarje, izgubili so pogum in pričeli so bežati. Socijalni demokratje so potem prevažali po ulicah velik venec z velikanskimi rudečimi trakovi.

Na demonstrante sta naletela poslanca Gross in Funke. Demonstrantje so ju z velikim haló spremili do parlamenta. Množica je vedno naraščala. Delavci so peli „Arbeiterlied“, piskali in vpili. Po delavski pesmi je prišla na vrsto „Deutschland, Deutschland über Alles“ i. t. d. Kričaje „Hoch die Internationale!“ „Hoch Wolf!“ „Hurrah Germania!“ valili so se demonstrantje k deželnemu sodišču. Na čelu so jim bili socijaldemokratski poslanci. Tu je bival zaprti Wolf. Vsa množica je obstala ter zapela „Die Wacht am Rhein“. Zahtevala je, naj se Wolf izpusti; situacija je postala tako kritična, da so nekateri trgovci v obližju sodišča zaprli svoje prodajalnice. Meščani so zapirali svoje hiše. No, ko je celih 25 stražnikov na konju pridrvelo, pričele so navdušene nemške stotine zopet — bežati. Med begom so zmerjali Badenija, Abrahamoviča in policijo. Policija je par nemških butic ranila, nekaj razgretežev pa zaprla. Demonstrantje so se zbrali pred mestno hišo, a tudi tu niso imeli miru pred stražo. Policaji so jih razpodili na vse strani. Zvečer se je hotelo demonstrirati pred ministerstvom, a ceste so bile zaprte in policaji so zopet prečrtali račun. Raznesla se je vest, da so Wolfa izpustili, iskali so ga v kavarni Landtmann, a Wolf je še sedel v zaporu. V dvornem gledišču je pri večerni predstavi došlo tudi do demonstracij.

V Lincu so nemški prenapeteži uprizorili demonstracijo pred uredništvom linškega „Volksblatt“, pred škofijsko palačo in pred stanovanjem dr. Ebenhocha, kateremu so pobili okna. Občinski svet je soglasno sklenil resolucijo, ki obsoja vladno početje. Zvečer si Ebenhoch v katoliški kazini ni upal govoriti.

V Solnogradu je demonstrovalo okoli 3000 ljudi. Socijalni demokratje so nosili pred demonstranti rudečo zastavo in pod to zastavo prepevala se je „Die Wacht am Rhein“. Na kolodvoru so došla drž. poslanca dr. Sylvestra in Huebra „sijajno“ sprejeli, Fuchsu in Keilu so pa naredili mačjo godbo.

V Pragi je pri dohodu nekaterih opozi-cijskih poslancev došlo tudi do demonstracij, ki pa sprva niso posebno narastle. Češki in nemški dijaki so se stopili.

### Badeni pade, Wolf zmaga.

Cesar se je vrnil v saboto zvečer iz Wall-sea in je precej vsprejel Badenija, ki mu je poročal o zadnjih dogodkih. V nedeljo zjutraj se je razglasilo, da preneha na nedoločen čas delovanje državnega zbora. Badeni je potem ob najstari uri v nedeljo v imenu celega ministerstva podal demisijo in prosil cesarja, da naj se pri sestavljanju novega kabineta nanj več ne ozira. Strah

pred revolucijo je odločil zmago na korist Nemcem. Cesar je demisijo sprejel in naročil baronu Gautschu, da naj sestavi novo ministerstvo. Tako so udušili združeni Nemci, zlasti nemški nacijonanci in socijalni demokrati, s pomočjo „višjih močij“ ministerstvo, ki je bilo vsaj deloma slovansko in je Slovanom hotelo biti pravično. Potegnil je z liberalci in Židi tudi dr. Lueger, vodja krščanskega Dunaja, da je pomagal odločiti zmago nemški narodni stvari, nemški hegemoniji. Naznanil je Badeniju, da kot župan ne prevzame nobene odgovornosti, da se ohrani mir na Dunaju.

In kaj pa zdaj? Gautscha poznamo Slovenci le kot največjega nasprotnika naših teženj. Gautsch je German z dušo in telesom.

Naznanilo o spremembi ministerstva je napravilo med nemškimi poslanci neizmerno veselje. Vse Nemštvo je rajalo radosti pijano, ker je ugnalo večino, zakone in pravico v kozji rog z najbolj surovim nasilstvom. Vse to sme privilegovani nemški rod! Nekateri slovanski listi se jeze nad Badenijem, da je on vsega kriv zaradi svoje neodločnosti. Mi nismo bili nikdar posebni zagovorniki Badenija, a v tem oziru rečemo, da on ni mogel drugače . . . . .

Slovanski poslanci so pa šli precej na posvet, kaj naj zdaj storé, ko je izgubljena jedna bitka in združeni Nemci slavé zmago. Poljski klub je sklenil v svoji seji, da noben član poljskega kluba ne vstopi v Gautschevo ministerstvo in da bode storil odločne korake, ako bi se Gautsch približeval levici. Predsednik Abrahamovič ne odstopi, dokler obstoji večina. Češki narodni poslanci in češki veleposestniki so imeli skupaj sejo in so sklenili zvesti ostati programu adresnega načrta in parlamentarni večini. Slovanska krščansko-narodna zveza se je tudi posvetovala. Povdarjalo se je, da je treba držati skupaj in ostati v večini, sicer smo Jugoslovani izgubljeni.

Dà, ako se Slovani držimo kakor člani verige, ni nam treba obupavati. Pravica mora enkrat zmagati! Četudi smo Avstriji udani Slovani doslej bili vedno stiskani in je zatirana bila celo naša večina, nemško rovarstvo pa plačevano, vender upajmo, da enkrat pride krivic konec.

#### Nemci po zmagi.

Vlada je tedaj kapitulirala pred obstrukcijo. Nemci za gotovo pričakujejo, da se bodo precej umaknile jezikovne naredbe za Češko in odpravil novi poslovnik v zbornici in da bode iz njihove srede izbrano predsedstvo zbornice. Antisemiti bi tudi radi odpravili Žide: Halbana, Freiberga in Wienerja, ki so v resnici vedno imeli preveč vpliva na razvoj politike.

V nedeljo ob 1/4. uri popoldne se je vozil župan dr. Lueger po Dunaju in naznanjal Badenijev odstop, pristavljajoč, da je cesar upošteval voljo ljudstva in da naj demonstracije ponehajo. Najprej je to razglasil na stopnicah pred parlamentom in ta vest je veselo elektrizovala zbrano množico. Zvečer so Wolfa in druge izpustili iz zaporu. Na mnogih hišah so zaplapolale zastave v znamenje veselja. Gradec je bil že v saboto in nedeljo večer ves v lučih; po ulicah so množice prepevale pesmi zmage. Strastna agitacija se je pričela med dijaki in socijalisti v Gradcu za obilno udeležitev pri pogrebu Retterja „v maščevanje, da so morali Nemci prebiti žalostne dni“. Drugi dan so zopet otvorili dunajsko vseučilišče, ki je bilo zaprto. Pristaviti moramo, da so nemški dijaki bili glavni prouzročitelji nemirov, in da rektor dunajskega vseučilišča ni prav nič storil, da bi bil o pravem času preprečil dijaške izgrede.

Da se je graški nemškarnodni deželni odbor vzdignil in protestiral proti novemu poslovniku v državnem zboru, ni še tako čudno. Bolj čudno je pa, da so ga posnemali profesorji dunajskega vseučilišča, ki so utemeljevali svoj protest s tem, da bi ne mogli dijakov prav vzgojevati, ako bi se rabil novi poslovnik. Upajo si menda dijake prav vzgojevati le pri prejšnjem poslovniku, ko so nemški divjaki kazali v zbornici izgledno vzgojo.

Razsvetljava je bila zaradi Badenijevega padca v Mariboru, Celovcu in drugih mestih. Na poziv „Arbeiterzeitunge“ so v nedeljo zvečer

tudi Dunajčani razsvetlili svoje hiše in na mnogih krajih se je videl v oknih Luegerjev (!) kip. V Brnu so naredili Nemci ovacijo dr. Lecherju, Čehu dr. Stranskemu pa mačjo godbo.

V Celovcu so Nemci, zlasti dijaki, poslanca Dobernika v sprevedu peljali s kolodvora skozi mesto. Zvečer so razsvetlili ulice, kričali in tulili. Dva večera so pobijali šipe duhovnom in Slovincem. Slov. odvetnika g. dr. Krauta je zadel kamen na tilnik, ko je mirno sedel pri mizi na shodu meščanskega društva.

V Mariboru je bila tudi bakljada, razsvetljava, in nemška sodrga je razgrajala po mestu ter pobila okna knezoškofu, duhovščini in Slovincem ob navzočnosti policije. Okoli stolne cerkve je bil satanski krik: „Nieder mit den Schwarzen!“ Razsvetljene so bile šole in druga javna poslopja.

V Celju so v nedeljo zvečer napravili Germani grozen šunder, bakljado z godbo in lajanjem. Tudi c. kr. uradniki so nosili baklje in trije gimnazijci (Aetzrebler, Perko in Bobisut — prič mnogo). Pred „Narodnim domom“ je dr. Stepischnegg — alias Stepišnik — govoril in hoteli so nemški vandali, kakor Judje Jeriho, šturmat „Narodni dom“.

#### Protidemonstracije v Pragi.

Na neskončna izzivanja je začel vstajati češki narod. Po Pragi so predrzni Nemci začeli v tropah hoditi in prepevati „Wacht am Rhein“. Čehi so jih hoteli odpoditi. Nastala je rabuka. Streljalo se je na obeh straneh. Nemci so napadli mnogo čeških dam in so jih ranili z noži. Zoper tako surovost je vstal mestni svet praški in izdal proglas. Češko ljudstvo je razburjeno; pri nemškem gledališču in v hiši, kjer imata sedež dve nemški društvi, je razbilo okna. Začeli so po ulicah prepevati Čehi, kakor so jih naučili Nemci. Zaprli so 16 oseb. Češka stranka je izdala manifest, v katerem pravi, da bode češki narod, ako bode treba, z največjo brezobzirnostjo pričel boj in ne odneha poprej, dokler popolnoma ne zmagaja. Preteklo noč so se demonstracije Čehov v Pragi ponavljale. Pobilo se je na hišah Nemcev in na nemških zavodih brez števila šip.

#### Novo ministerstvo.

Sprva je cesar hotel poveriti sestavo ministerstva grofu Welsersheimbu in še le, ko se je ta nekoliko branil, je dobil poziv Gautsch. Pričela so se ugibanja, katere može si bode Gautsch izbral za ministre. Izbralo se je uradniško ministerstvu, kateremu bode prva naloga, da reši provizorij. Desnica je solidarna in proti Gautschu. Tudi Dipaulijevi pristaši so se združili zopet z desnico. Desnica zahteva parlamentarno ministerstvo, ki se bode opiralo na večino, in noče dati iz rok predsedništva, kakor zahteva levica. Dokazom z ulice se desnica ne umakne.

Včeraj se je sestavilo novo ministerstvo. Gautsch ima predsedstvo in notranje zadeve. Welsersheimb deželno brambo, Böhm-Bawerk finance, Wittek železnice, Ruber pravosodje, Latour bogočastje in uk, Körber trgovino in Bilandt-Rheidt poljedelstvo. Gališko ministerstvo je Gautsch ponudil grofu Pininskemu in posl. Pientaku, a sta je oba odklonila. Bivši ministri so dobili odlikovanja.

Načelniki združenih klubov desnice so v seji parlamentarne komisije povdarjali popolno solidarnost vseh strank. Sklenilo se je, pogajati se z vlado le vzajemno z vsemi klubi desnice po njihovih oficijalnih zastopnikih. Jako značilno je, da je Madeyski, ki zagovarja zvezo Poljakov z Nemci, pri dopolnilni volitvi v parlamentarno komisijo popolnoma propal. Dobil je le 7 glasov, Kozlovski pa 52. (Kadar bomo Slovenci vsaj toliko Slovani, kakor so Poljaki, bo jednako pri nas propal dr. Tavčar.)

Izjava parlamentarne komisije je oplašila Nemce in vlado, ker so poprej mislili, da imajo Poljake na vrhovi. Gautsch nima zaupanja pri desnici.

#### Kaj pa mi Slovenci?

Na Kranjskem pestujemo zvezo z Nemci. V Vipavi se določujejo, mesto za družbo sv. Cirila in Metoda, novci za ranjenega agita-

torja, katerega so pretepli bratje po rodu, in socijalni demokratje vozijo z „narodnjaki“ skupaj moža, ki je sklenil zvezo z Nemci! Obupani nad to sliko — omagujemo. Vender še kličemo z našimi poslanci: Slovani, ne udajmo se! Pride dan!

### Izvirni dopisi.

**S Koroškega, 30. novembra.** (Slavnostni vsprejemi. — Demonstracije.) Zastop našega glavnega mesta s „čisto“ nemškim značajem je v izvanredni seji preteklo soboto izrekel zaupanje in zahvalo nemškim parlamentarnim pretepačem ter mestnemu poslancu Doberniku, ki se je serti tudi odlikoval pri ograji okrog predsedniških sedežev, obljubil slavnosten vzprejem. In res, v nedeljo dopoldne se je zbrala na kolodvoru mnogobrojna množica, glavno ulogo so igrali gimnazijski in realni dijaki. Pa so tudi lahko imeli pogum, saj so jim na strani stali njih profesorji, ki so tudi oficijelno v cilindrih prišli pozdravljat Dobernika. Pri prihodu vlaka so zagnali pravi huronski krik, klicali slavo obstrukcionistom in pogin in psovke Badeniju in Slovanom. Zapela se je seveda tudi „Die Wacht am Rhein“. In pozneje so ponovili iste ali jednake prizore pred magistratnim poslopjem, kamor so se podali s kolodvora. Jednak vsprejem priredili so Beljačani poslancu Ghonu menda zato, ker se o njegovem delovanju v zbornici ni bralo drugega, razun da je bil prilično prvega pretepa v parlamentu „jeden izmed tistih, ki je prejel največ udarcev, katere pa je s procenti zopet nazaj plačal“.

Včeraj zvečer je pa bilo naše stolno mesto razsvetljeno. Razsvetljava se je priredila v znak velikega veselja, da je Badeni odšel. Okoli 1/8. zvečer se je pa začela pomikati po razsvetljenih ulicah mnogobrojna druhal: dijaki, delavci, ženske, otroci. Peli, ali bolje, kričali so revolucionarno „Das Lied der Arbeit“ in izzivajočo „Die Wacht am Rhein“ in „das deutsche Lied“. Zraven so pa psovali, sikali in vikali ter pobijali okna nerazsvetljenih hiš. Pri nekem poslopiju, ki ni bilo razsvetljeno, polili so vrata s petrolejem ter zažgali. In vse to pod pasivnim varstvom odsotne policije. Še-le pozneje je nastopilo vojaštvo, da je branilo javna poslopja. To so orgije, katere slavi nemški nacijonalni radikalizem v bratski zvezi s socijalno demokracijo.

V obče vlada v tukajšnjih nemških krogih veliko veselje, da je Badeni odstopil, meni se, da je Nemštvo trajno zmagalo, da slavi nemška obstrukcija trajno zmagoslavje nad predrznimi (!) Slovani. Morebiti da je to njihovo veselje v nekoliko utemeljeno, saj v trenutku, vender mi se tolažimo z mislijo: Naj si je Badeni padel, v kljub temu še vedno stoji na avstrijskih tleh 14 milijonov Slovanov, katere je nehote spojilo nemško nasilstvo k še tesnejši solidarnosti.

### Politiški pregled.

„Klub avstrijskih narodnostij“ je imé politiskemu društvu dunajskih Slovanov. Dandanes šteje med svojimi člani skoro samo Čehi. Pri volitvah so postali dunajski Slovani že važen faktor, katerega nemške stranke vsled nedostajanja primerne organizacije le izkoriščajo. Dunajski Slovani so to uvideli ter so pričeli z organizacijo, katera naj bi se krepko nadaljevala. „Klub avstrijskih narodnostij“ vabi vse Jugoslovane, naj pristopijo društvu kot posebna sekcija. Ker je treba zbirati moči dunajskih Slovanov v jeden tabor, se nadejamo, da se vsi dunajski Slovenci odzovejo pozivu.

**Socijalna demokracija** je v dobi obstrukcije igrala važno ulogo. Konečno ni šlo več za jezikovne naredbe, nego le za internacionalno socijalno demokracijo, ki je menila, da je prišel čas, ko bode zavalila kamen na grob državi. Ta cilj ni skušala doseči z „duševnim bojem“, nego s pestmi in kamenjem. Čuditi se je Nemcem, da s tolikim veseljem neso na prodaj svoja prejšnja načela in svojo kožo smotrom internacionalke. Slovanom se je v tej dobi socijalna demokracija popolnoma razkrinkala. Nemec Mihael Hainisch v Berolinu je objavil spis pod naslovom „Avstrija

na razpotju". Pravi, da je napredek Slovanstva naraven. Nasledek tega bi bil, da se Slovanstvo v Avstriji tekom časa razširi čez vso monarhijo, Nemštvo pa izginja. Toda temu nasproti krepko deluje neka druga sila in ta sila je — moderno delavsko gibanje ali socijalna demokracija med Slovani. Socijalna demokracija med Slovani je ono razjedajoče sredstvo, katero razdevlje spojene narodne skupine med Poljaki, Čehi in Slovenci. Socijalna demokracija med avstrijskimi Slovani je torej vir, iz katerega zajema pešajoče Nemštvo v Avstriji svojo moč. Bodočnost avstrijskega Nemštva je v razjedajoči delavnosti „slovanske socijalne demokracije". To so odkrite in — resnične besede. Sedaj ko nam je podkupljena socijalna demokracija tudi z dejanji dokazala to, vemo kako bomo računali ž njo in njenimi protektorji na Slovenskem. — O istem predmetu nam piše narodnjak: „Socijalni demokrati so pri zadnjih demonstracijah pred padcem in po padcu Badenija povsod jasno pokazali, da niso nič drugega, kakor hlapci velikonemške ideje. „Hoch" so klicali nemškim liberalnim kričarjem. Spominjamo se, da je nekoč ljubljanska „narodna" garda pod vodstvom dr. Tavčarja s posebnim spoštovanjem poslušala v Ljubljani nauke socijalističnega vodje Pernerstorferja. V zahvalo in priznanje je oni dan v Vipavi neki mokač kot dvonožen konjič pomagal vleči voz, na katerem je sedel dr. Tavčar".

**Poljski zaklad** se imenuje oni zaklad pruske vlade, ki je določen za ponemčenje Poljakov. Znano je, da je pruska vlada l. 1866. v ta namen žrtvovala 100 milijonov mark. Vkljub temu, da se je germanizacija ponesrečila, dobi zdaj poljski zaklad od vlade vnovič 100 milijonov mark v namene, da se pokupijo po Vzhodni Prusiji in Poznańskem zadolžena posestva poljskih grajščakov in na njih naselijo Nemci. Poljaki pa niso duraki. Ko dobé denar od vlade, si nakupijo nova posestva od zadolženih nemških grajščakov in so zopet poljski grajščaki. Zaveden narod se z lepa ne dá raznaroditi. „Czas" priporoča Poljakom, naj se dobro pripravijo za boj v pruskem deželnem zboru za svoje pravice. Mej drugim piše nastopno: „Nadejamo se, da se na poljskih sedežih v Berlinu najdejo možje, ki bodo ožigosali močnim glasom nepravilno postopanje pruske vlade napram poljskemu narodu. Nadejamo se nadalje, da bode poljski narod vztrajal tudi v novem viharju, v zavesti, da se bojuje za svojo pravično stvar, v zavesti, da se bori za najdražjo narodno svetinjo kakor najprednja straža vsega Slovanstva, kateremu preté valovi pangermanskega sovraštva. Vztraja naj v tem hudem boju tem bolj, ker brani poleg narodnosti tudi katoličanstvo proti nasilstvu protestantizma, ki se brez strahu izdaja kakor parola v boju proti slovanstvu in katoličanstvu".

**Volilna svoboda na Hrvaškem** je med volilnim gibanjem občudovanja vredna. V Viru je okrajni predstojnik Brezinščak prepovedal kapelanoma hoditi iz župnišča. Dovoljena jima je samo pot k sv. maši, katehizovati v šoli pa že ne smeta več. V Goli so zaprli vse opozicijske volilce. V okraju Novigrad se je uvedla povsodi ostra straža. Noč in dan so na ulici žandarji. V Vinkovcih je dobil župnik Dundjerović šest dni zapora, ker je baje zabavljajl čez tamošnje občinske uradnike. Zaprli so ga takoj brez ozira na to, da je bilo v njegovi župniji drugi dan cerkveno blagoslovljenje in ni bilo nikogar, ki bi bil maševal. V okraj bošnjaški so že došli trije bataljoni vojakov in nebroj orožnikov.

## Domače novice.

**Osebnosti.** Poslanec kranjskih nemško-liberalnih veleposestnikov in namestnik deželnega glavarja grof Leo Auersperg je odložil svoj mandat. — Deželni glavar štajarski grof Wurmbrand je resigniral na deželno glavarstvo.

**Pa delajte tako!** V „Slov. Narodu" je nedavno pisal nekdo v članku „Najvažnejša naša naloga" tako-le: „Slovenci se moramo sami sebe ojačiti, sami si moramo pomagati!" — Torej ne z Nemci in njihovo „gospodarsko zvezo!" — In na drugem mestu govori člankar lepo: „Slovenci se

moramo sami iz sebe, iz svoje notranjosti okrepiti in ojačiti. Smešno je — in to store le politični otroci — zanašati se na vlado." — Kaj ne, še večji politični otroci so pa tisti Slovenci, ki se zanašajo na Nemce, in šibe bi bili vredni, če bi sedaj, ko celokupno Nemštvo kliče smrt avstrijskemu Slovanstvu, zanašali se še dalje na izdajico Schweglja, ki je stal zadnje dni v boju proti nam v prvih vrstah naših nasprotnikov. Uredništvo „Slov. Naroda" pristavlja — da se ne strinja z vsemi člankarjevimi nazori. Naj bi raje odkritosrčno in javno povedalo, da drugače ne more, ker se v dejanjih ne strinja z zgoraj navedenimi stavki. — Značilen je tudi v članku stavek: „Če se hočemo vzdržati — in moramo se kakor smo gori rekli — treba nam je vse naše fizične in duševne sile dobro, štedljivo uporabiti; čuvati nam se je onih napak in izrastkov, ki se pri naših velikih sosedih kažejo v toliki izobilici?" Teh svojih napak se naši veliki sosede, Nemci, že oprasčajo, od Wolfa pa do Luegerja kliče vse: „Seid einig, einig!" Tembolj se jih torej moramo otresti mi! — Nadejati se je, da bo „Slov. Narod" z ozirom na dogodke zadnjih dni izjavil, da se sedaj popolnoma strinja z nazori svojega člankarja, če ne meče le svojim bralcem peska v oči z lepimi frazami, da bi prikrival svojih voditeljev kriva načela. — V „Narodu" tudi dopisnik iz celovške okolice pravi, da zveza z Nemci ni nikjer koristna. „Bolje je samo nekaj lastnega, pristnega, kakor pa Bog ve kako veliki (?) uspehi, katere smo baje dosegli skupno" — z Nemci namreč. „Na misel mi pri tem prihaja" — piše dopisnik dalje — „ona stara pripovedka o lisici in o ježu, katerega je prva prostovoljno vzela pod svojo streho.... to sem Vam le mimogrede omenil v opomin vseh onih, ki tako pridno skušajo oprati ta madež." Torej — delajte Narodovci po navsvetih, katere Vam dajo dopisniki, in potrebna sloga je tu! Bodimo v važni dobi složni, složni in posnemajmo lepi vzgled graških Nemcev, ki so še pred tednom pri občinskih volitvah si bili v laseh, a danes že složno korakajo proti Slovanstvu.

**Sreča Kranjcev.** „Soča" in „Edinost" trdita, da je Kranjec srečen, če le nemški „pohrusten" zna. Kranjski Slovenci naj bi vzeli svoje denarje iz nemške kranjske hranilnice! Kranjski Slovenci pa so toli pametni, pravita izvenkranjska lista, da z lastnim denarjem posredno podpirajo kranjsko Nemštvo in Nemškutarstvo. Res je to! Na Kranjskem smo prišli že tako daleč, da „ugledno" glasilu dr. Tavčarjevo priporoča Kranjsko hranilnico z inserati!

**Napačno načelo** je, da naj se Slovenci zadovoljimo z jezikovno usposobljenostjo uradnikov. Ako bomo ostali pri tej zahtevi, napoka nam vlada v urade po Slovenskem lahko 300 Nemcev, ki so se slučajno naučili slovenskega jezika. Na Slovenskem naj se reže kruh Slovincem! Znanje slovenščine samo nikakor ne sme biti prvi pogoj za uradnike po Slovenskem. „Narodovci" so prišli tako daleč, da v soboto z uvodnim člankom izjavljajo, da so z jezikovno kvalifikacijo popolnoma zadovoljni z ozirom na to, „da se ne razvije zopet stari boj mej Slovenci in Nemci v naši deželi". — Članek trdi da se „Narod" bori in se bo boril za to, da vsak uradnik na Kranjskem mora biti zmožen obeh deželnih jezikov. Z ozirom na to vedno povdaranje „kranjstva" je res važen poziv, katerega je poslala „Edinost" na adresu naših „Narodovcev". Ker osvetljuje tudi naš boj napram „Narodu" in dr. Tavčarju, ga ponatiskujemo. Poziv se glasi: „Veste kaj, napravite jedenkrat jasne račune! Čemu to lovenje slepih miši? Povejte nam jasno, naravnost, kakor se spodobi odkritim možem, če smo izbrisali iz svojega slovarja pojem slovenske ukupnosti in povrniti se hočemo k staremu označevanju Kranjcev, Štajarcev, Korošcev itd., kakor je bilo v navadi v tisti blaženi riba-Fisch in miza-Tisch perijodi. Povejte naravnost, da izvenkranjski Slovenec nima ničesar opraviti na Kranjskem, — razun, ako hodi tja kupovat klobase in kranjsko zelje —, povejte, da je tisto navduševanje za vzajemnost slovenskega naroda, katerega akordi so mogočno doneli po slovenskih

taborih, bila le odpustna zmota mladih in nezrelih let; povejte, da Kranjec in Primorec ne moreta imeti ukupnih koristi in da bi bila le gola potrata časa, ako bi si hotel Kranjec greniti življenje radi tistih tisočev duš, stoječih v Trstu in v Istri kraj zevajočega propada italijanizacije: povejte nam to jasno in brez ovinkov, potem vam prisežemo svečano, da ne bomo nikdar več „napadali" narodne stranke na Kranjskem. Dokler pa velja načelo, da je blaginja slehernega odlomka naroda odvisna od blaginje ostalih odlomkov in še posebno od odnošajev v osrednji pokrajini: dotlej ne zahtevajte od nas, da bi tej ali oni osebi na ljubo le molčali o dogodkih, o katerih smo prepričani, da morajo vplivati najpogubneje na ukupnost naroda. Odgovarjajte nam, ako menite da so naši nazori krivi, ali ne podtikajte nam, da napadamo stvar, ko le grajamo, kakor nam velevala naše prepričanje".

**Kdor hoče kaj svinjskega brati**, naj vzame v roko „Sl. Narod" zadnjih dni in čita listek, ki nosi naslov „Kokošjada". Tu se slovenska pisateljica gospa Pavlina Pajkova, imenovana „teta Pajk", popisuje kot stara, suha, pepelkasta kura koleričnega temperamenta, ki se noče kakor kaka vročokrvna, mlada kura, udajati z vsim svojim srcem petelinu, ampak kokodaka polglasno, da naj se kure nikar tako ponižno ne vdajajo volji petelinovi itd. Na tako podli način se gospa Pajkova sramoti radi tega, ker brani v slovenski literaturi moralno stališče. Da ima opisovatelj „teh žensk" gospo Pajkovo v želodcu, je znano. Nihče bi pa ne bil pričakoval, da se bode njegova duhovitost kdaj pokazala svetu v kurji nižavi. Po našem mnenju ima gospa Pajkova vsaj toliko pravice braniti v literaturi moralnost in žensko čast, kakor si je prisvajala kak „novostrujar", da ji blati na najnesramnejši način. Ako imajo olikane slovenske dame še količkaj čuta sramežljivosti in ponosa v sebi, dvigniti morajo svoj glas proti govedu, ki piše v glasilu narodno-napredne inteligence tako svinjske listke.

**Drobne novice.** — Politično društvo „Edinost" je zborovalo 27. nov. v Bazovici. — V Medvodah na Gorenjskem Nemci silno lové v šulfereinsko šolo slovenske otroke slovenskih tovarniških delavcev. — Spomladi se v Ljubljani prične z zgradbo poslopja požarne brambe. — V Št. Mihele na Primorskem ustrelil je Karl Batič iz Šempasa z enim strelom tri srne. Lovska sreča! — V vrbskem jezeru sta utonila dne 25. nov. dva hlapca, ki sta spravljala ladijo z lesom v Celovec. — Pod vlak se je vrgel blizu Celovca topničar Fr. Plebl. — Na dolenski železnici ste se pripetili minuli teden jeden in isti dan kar dve nesreči in sicer pri jednem in istem vlaku, ki je povozil dve osebi. — Prvi sneg smo dobili v Ljubljani pret ponedeljek zvečer.

**Diploma častnega članstva**, katero je „Glasbena Matica" poklonila velezaslužnemu načelniku društvenih moških zborov gosp. sodn. svetniku Ivanu Vencajzu, se vidi v izložbi Lozarjeve prodajalnice na glavnem trgu. Delo je umetniških rok domačega akademičnega slikarja g. Jame. Na diplomu se opazi poslopje „Glasbene Matice", sv. Štefana stolp in dve pevki v narodni noši — momenti, ki g. sodn. svetnika Iv. Vencajza spominjajo na lepe sadove njegovega dela, v prvi vrsti na Dunaj.

**Nemški realci v Ljubljani** so si tudi dali duška v demonstraciji. Peli so v „Zvezdi" „die Wacht am Rhein". Vrši se preiskava, katere vspeh bode — ad acta!

**Porotne obravnave** so se pričele v ponedeljek pred ljubljansko poroto. Na vrsti so navadna hudodelstva. Zanimiva je bila jedino včerajšnja obravnava proti trgovskemu pomočniku Žitniku radi hudodelstva tatvine. Dobil je dve leti. Obravnava je prisostovalo mnogo dam.

**V slovenskem gledališču v Ljubljani** se je v soboto predstavljala burka „Ugrabljene Sabinke", včeraj se je ponavljala opera „Ples v maskah", jutri se pa vprizori Krylova ruska veseloigra „Tretja hči".

**Potres v Kamniku** se vedno ponavlja. Po noči od sobote na nedeljo se je treslo dvakrat, v nedeljo pa trikrat.

Res je! „Slov. Svet“ piše o vipavsko-idrijski volitvi: „Zmagala je sedaj namreč tista narodna stranka, ki je bila najbolj mlačna in popustljiva v najhujšem času prosledovanja tedaj med Slovenci še mladega slovanskega mišljenja. Zmagala je narodna stranka, ne morebiti z orožjem kaknega slovanskega programa, temveč s podtikanjem, da latinizatorska stranka bolj, nego okorno postopa v ekonomiskem pogledu. „Slovenčeva“ stranka je streljala v svoji razposajenosti celih dobrih deset let čez tarčo; sedaj je na Vipavskem pa narodna stranka ustrelila visoko čez tarčo primerne taktike. Tako škodujeti s svojo nezmernostjo nepremično druga drugi, s tem pa ne le kranjskim Slovincem, temveč tudi narodu v celoti. Na Kranjskem se, kljubu vseslovenskemu shodu, za malenkosti prepirajo, v dobi, ko se odločuje na Dunaju bodočnost avstrijskih Slovanov, in iz tega odločilnega vzroka opravičujemo tiste, ki se taki politiki stavljajo po robu, naj jo uganjajo v Narodni ali pa Katoliški tiskarni“.

**Slovenska zmaga v Šoštanju.** Pri občinski volitvi za trg Šoštanj so zmagali Slovenci. Udeležba je bila pri volitvi ogromna. Nasprotniki so se že dolgo časa pripravljali, da dobe to občino v svoje roke in „Slov. List“ je že pred meseci opozarjal tamošnje slovenske rodoljube na delavnost nasprotnikov. Umevno je, da je vsled zmage navdušenje na slovenski strani velikansko. Nasprotniki seve ne bodo spali, zato bodo šoštanjski Slovenci morali še nadalje razvijati vso svojo delavnost in biti čuječi.

**Nov uradni list** hoče izdajati c. kr. okrajno glavarstvo v Ptuj na nemškem in slovenskem jeziku. Izhajal bode trikrat na mesec.

**Roman.** V Trstu je v ulici dell' Ospitale vecchio št. 8. skočila 76letna Terezija Tosoni iz družega nadstropja na dvorišče ter obležala takoj mrtva. Samomorilka je bila nekdanja baletna plesalka, sedaj pa jo je trla taka beda, da si je vzela življenje v visoki starosti.

**Slovenski odvetnik na Koroškem** g. dr. Alojzij Kraut bode pričeni z dnem 7. dec. t. l. uradoval vsak torek v Pliberku, v hiši gospe udove dr. Wanka na trgu.

**V Gradcu** se je vršil včeraj pogreb delavca Retterja, ki je bil ustreljen pri zadnjih izgedih, na mestne stroške. Zastopani so bili vsi nemški odličnjaki in vse nemške stranke, skupaj okoli 20.000 ljudi. Za krsto so korakali socijalnodemokratski poslanci, nemški in laški dijaki, ki so tudi pri izgedih skupno demonstrovali. Po ulicah so gorele črnoobrobene svetilke. Na grobu je govoril socijalnodemokratski poslanec Resel. Ob grobu so klicali vdeleženci: „Živela socijalna demokracija!“ — Včeraj zjutraj je graško nemško dijaštvo priredilo ovacije dežel-

nemu odboru, ker je protestiral proti dogodkom v parlamentu. Pomagalo mu je meščanstvo. Pred dež. hišo je bilo zbrano na stotine ljudi. Mnogižica je poslala deputacijo k dež. odbornikom, katere je neki dijak ogovoril. Zahvaljeval se mu je dež. odbornik Schmiederer.

## Društva.

**Pevski večer „Glasbene Matice“.** „Bil je en lep večer“, pel je pevec samotar v nedeljo zjutraj grede iz „Narodnega doma“ in zadel je pravo. Pevska zbor „Glasbene Matice“ sešla sta se v saboto zvečer v mali dvorani „Narodnega doma“ na prosto zabavo pod vodstvom gospodov rediteljev dr. Hudnika in Pribila, in glej, iz proste zabave razvil se je jako zanimiv koncert in lep domači ples. Oddelek godbe slavnega c. in kr. pešpolka št. 27. izvajal je prvo koncertno točko, — potem so izvajale gospice: Bilinova, Devova, Lapajnova in Novakova, ter gospodje Vrabel, Koželj in Lozar samospeve, dvospeve, tri in četverspeve od Brahmsa, Curschmanna, Kukna, Reinecke, Mendelsohna in Nedveda, g. Lozar igral je Svendsenovo romanco za gosli s spremljevanjem gospice Lapajnov, vse druge speve spremljal je koncertni vodja Jos. Čerin z jako finim okusom. Po koncertu zabavala se je mladež pri jako živahnem plesu, a stareji svet v dostojnem razgovoru. Prostori so bili prenapolnjeni, še na hodniku nastavljal se je krog navdušenih pevcev, kateri je z lepo slovensko pesnijo razveseljeval občinstvo. Bil je v pravem pomenu „en lep večer“.

**Trije koncerti „Glasbene Matice“.** Četrstoletje je preteklo, kar je blagi rajnik, vrli narodnjak Vojteh Valenta sprožil velevažno misel, da je preskrbeti slovenskemu narodu glasbeni zavod, in s tem vzgojevati ga na glasbenem polju. V proslavo petindvajsetletnice izvajala bo „Glasbena Matica“ dne 8. decembra t. l. jubilejski koncert kot prvi koncert tekoče letne glasbene dobe. Kakor preteklo leto, vpejljal je „Glasbena Matica“ tudi letos naročila za 3 koncerte, kateri se bodo vršili dne 8. decembra t. l., 10. januarja in 4. aprila 1898, in to po jako znižani ceni, kakor nas poučujejo dotični lepaki. Pri zadnjem koncertu izvajal se bo Bachov „Pasjon sv. Matevža“ in pri drugem koncertu bode Bendlov „Sv. večer“ — in pa koncert na vijolončelu novega učitelja „Glasbene Matice“ glavna točka. Obadva koncerta sta po svoji vsebini jako znamenita, ker se bodo izvajali v Ljubljani še neznani glasbeni umotvori svetovnega pomena. Prikladen je pa tudi čas koncertoma. Drugi koncert, ki slika romantiko svetega večera, izvajal se bode takoj

po božičnih praznikih in pod njih vplivom, zadnji koncert pa v ponedeljek pred veliko nočjo, in s tem je skrbjeno slovenskemu občinstvu v najširši meri za zabavo in glasbeni poduk. Omeniti je pa posebej vsebino prvega jubilejskega koncerta. Le-tá koncert naj bo zrcalo cele slovenske glasbe in naj kaže zajedno zgodovino delovanja „Glasbene Matice“. — Dotični program kaže nam poleg starejše slovenske orkestrove skladbe t. j. Vilharjeve overture „K Jamski Ivanki“ najnovejšo skladbo: „Parmov intermezzo“, — poleg najstarejšega Fleišmanovega četverspeva „Luna sije“ najnovejšo skladbo mojstra slovenskih skladateljev A. Foersterja veliki moški zbor „Dom“, katerega je skladatelj poklonil pevskeemu zboru „Glasbene Matice“, — in poleg Mašekovih samospevov, ki so svoj čas navduševali slovensko občinstvo, najnovejši samospev zamrlega znamenitega glasbenika Nedveda. Zastopani so v koncertu vsi znamenitejši slovenski glasbeniki, in s tem dejstvom naj računimo slovensko občinstvo. „Glasbena Matica“ nudi občinstvu lepo priložnost podpirati jo z obilnim obiskom njenih koncertov, in zajedno razširiti svoje glasbeno obzorje. Znak prvega, kot jubilejskega koncerta obvezuje pa tudi vsakega zavednega Slovenca, da se udeleži znamenite slovenske slavnosti. — V Lozarjevi trgovini na glavnem trgu sprejemajo se naročila za koncerte.

**Društvo zdravnikov na Kranjskem** vabi k 36. rednemu občnemu zboru, ki bode v petek dne 3. decembra ob 7. uri zvečer v klubovi sobi pri „Slonu“.

**Slovensko krščanskosocijalna delavska zveza v Ljubljani** priredila je preteklo nedeljo v dvorani „Katoliškega Doma“ svoj prvi društveni sestanek. V obilem številu navzočni delavci poslušali so z zanimanjem predavanje č. g. kanonika Jan. Sušnika: o elektriki. Poleg č. g. Sušnika je poljudno govoril o elektriki g. Gostinčar, v humoristični obliki pa č. g. dr. J. Debevec. Pevsko društvo „Zvon“ zapelo je nekaj pesmij. Novih članov je pristopilo „Zvezi“ okoli 40; kot podporni člani so pristopili: č. g. Martin Škerjanec, kaplan v Zagorju ob Savi; č. g. Jakob Gruden, župnik v pokoju; č. gg. Fran Pavšner; krojaški mojster, Fr. Zorec, molar; Helena Jaklič in Jera Palovec iz Ljubljane. — Na sv. Štefana večer priredi „Zveza“ velik zabaven večer združenih krščanskosocijalnih društev ljubljanskih.

**Odbor „Kluba slovenskih tehnikov“** se je sestavil za zimski tečaj tako-le: stud. meh. Schweitzer Rudolf predsednik, stud. meh. Šega Ignacij podpredsednik, stud. kem. Turk Jakob blagajnik, stud. meh. Vrhovec Anton tajnik, stud. meh. Kobler Pavel knjižničar in gospodar.

## IVAN KORDIK v LJUBLJANI,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10—14.

Trgovina z norimberskim in galanterijskim blagom in igračami.

Priporoča poleg vsake vrste namizne oprave (nožev, vilic) z lesenim, roženim ali koščenim ročajem, posebno pripoznano najboljše izdelke c. kr. priv. dunajske tvornice

„W. Bachmann & Comp.“

iz alpeke in alpaka srebra, ter jamči za trpežnost in trajno posrebljenje. — Žlice, noži, vilice, tase, svečniki, namizja, cerkvena oprava i. t. d. so na izbero po najnižjih cenah.

Župnim uradom, kavarnarjem in gostilničarjem se dovoli nakupu primeren rabat.

Cenilne pole se razpošiljajo zastonj in brez poštnine.

Velespoštovanjem

Ivan Kordik.

93 (6-3)

## Otvoritev restavracije.

Udano podpisana naznanja slavnemu občinstvu, da je otvorila na Židovski stezi, št. 4

restavracijo v novi Godčevi hiši,

ter si usoja — glede na lepe, zračne prostore — vabiti p. n. občinstvo k obilnemu obisku, zagotavlja vedno dobro pijačo in izvrstna jedila.

Sprejemajo se tudi naročila na obed ali na popolno hrano.

93 (3-2)

Z odličnim spoštovanjem

**Marija Borštnik**

Židovska steza, šte. 4.